

Kulttuuria kaikille
Kultur för alla
Culture for All

Teattereiden saavutettavuuden tarkistuslista

Tämä tarkistuslista on tarkoitettu avuksi teatterin ja sen palveluiden saavutettavuuden omatoimiseen kartoittamiseen. Sitä voi käyttää itsenäisenä työkaluna, mutta se tukee myös Teatteria kaikille! -oppaan käyttöä.

Tarkistuslistan osiot

- A) Strateginen työ
- B) Viestintä
- C) Lipunmyynti ja katsomopaikan valinta
- D) Rakennettu ympäristö ja kalusteet
- E) Teatterielämyksen saavutettavuus
- F) Moninaisuuden huomioiminen

A) Strateginen työ

kyllä ei

Onko teatteri ja koko henkilöstö sitoutunut saavutettavuuden ja moninaisuuden huomioimiseen?		
Pyritäänkö teatterissa asenneilmapiiriin, joka on avoin erilaisuudelle ja vähemmistöjen huomioimiselle?		
Onko teatterilla saavutettavuus- ja/tai moninaisuusstrategia?		
Onko saavutettavuutta ja moninaisuutta edistävät toimenpiteet otettu mukaan toiminnan suunnitteluun ja seurantaan, myös talousarvioihin?		

Onko henkilöstön palkkaamisessa moninaisuuden huomioiminen osa menettelytapoja?		
Onko henkilökunnan osaamista kehitetty saavutettavuuteen ja moninaisuuteen liittyvien koulutusten avulla?		
Onko teatterilla nimetyt yhteys- tai vastuuhenkilöt saavutettavuuteen ja moninaisuuteen liittyen?		
Tehdäänkö toiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheissa yhteistyötä sidosryhmien, myös erityis- ja vähemmistöryhmien, kanssa? Voivatko asiakkaat osallistua teatterin palvelujen kehittämiseen sekä keskusteluun esitystarjontaan liittyvistä valinnoista?		
Tarjotaanko asiakkaille mahdollisuutta antaa palautetta monilla eri tavoilla ja välineillä?		
Suunnitellaanko teatterin taloutta siten, että on mahdollista porrastaa lippujen hintoja pienituloisille ja turvata ilmainen sisäänpääsy avustajille ja tulkeille?		

B) Viestintä

kyllä ei

Ovatko käytetyt viestintämateriaalit visuaalisesti selkeitä?		
Onko viestinnässä käytetty kieli selkeää ja ymmärrettävää?		
Käytetäänkö viestinnässä monipuolisesti erilaisia tiedotusväyliä?		
Kohdennetaanko tiedottamista myös suoraan erityis- ja vähemmistöryhmille?		

Kerrotaanko teatterin esteettömyydestä ja saavutettavuudesta symbolien ja tekstien avulla a) verkkosivuilla b) esitteissä		
Ovatko tärkeimmät tiedot helposti löydettävissä ja ymmärrettävissä?		
Onko viestinnässä käytetty useita eri kieliä, myös selkokieltä ja viittomakieltä?		
Onko esityksen mahdollisesta kovasta äänentasosta, savusta tai voimakkaista tuoksuista tiedotettu etukäteen?		
Ovatko verkkosivut esteettömät? (ks. verkkosisällön saavutettavuusohjeet WCAG 2.0 -ohjeistus)		
Onko verkkosivuille teetetty esteettömyystestaus (testauksen voi tilata esimerkiksi Näkövammaisten keskusliiton kautta osoitteesta info@thp.nkl.fi)?		

C) Lipunmyynti ja katsomopaikan valinta

kyllä ei

Onko lipunmyynnin ja neuvonnan henkilökunta varautunut käyttämään eri kieliä ja erilaisia kommunikaatiotapoja (paperille kirjoittaminen, induktiosilmukan käyttö)?		
Onko henkilökunta tietoinen teatterin tarjoamista esteettömistä palveluista? Osataanko niitä tarjota asiakkaille?		
Voiko asiakas vaikuttaa paikan valintaan katsomossa? Onko katsomoon mahdollista tutustua etukäteen paikan päällä tai katsomon pohjakartan avulla?		

Onko katsomossa esteettömiä paikkoja (katsomossa tulee olla vähintään kaksi pyörätuolipaikkaa 60 istuinpaikkaa kohden)?		
Onko katsomon eri osissa useita valinnaisia pyörätuolipaikkoja?		
Onko henkilökunta tietoinen mahdollisesta induktiosilmukasta tai muusta vastaavasta katsomossa käytössä olevasta kuulemisen apulaitteistosta siten, että osaa tarjota kuulovammaiselle asiakkaalle soveltuvan paikan?		
Voiko avustaja- tai opaskoiran kanssa valita paikan siten, että koira on käyttäjänsä välittömässä läheisyydessä, tai onko koira mahdollista jättää turvalliseen paikkaan esityksen ajaksi?		
Onko pääsymaksuissa huomioitu pienituloiset esimerkiksi lippujen hintoja porrastamalla?		
Pääseekö vammaisen henkilön avustaja tai tulkki esitykseen maksutta?		

D) Rakennettu ympäristö ja kalusteet

kyllä ei

Onko sisäänkäynnin luona auton pysähtymispaikka saattavalle liikenteelle?		
Onko esteettömiä asianmukaisin tunnuksin varustettuja pysäköintipaikkoja (nk. invapaikkoja) lähellä sisäänkäyntiä?		
Onko esteettömiltä pysäköintipaikoilta sisälle johtava reitti esteetön ilman korkeuseroja tai portaita?		

<p>Onko sisäänkäynti esteetön (varustettu tarvittaessa luiskalla tai hissillä ja automaattiovilla)?</p>		
<p>Mikäli pääsisäänkäynti ei ole esteetön, onko reitti esteettömälle sisäänkäynnille merkitty selkeillä opasteilla?</p>		
<p>Esteetön liikkuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onko oviaukkojen leveys vähintään 850 mm? • ovatko kulkuväylät riittävän leveät (1500 mm) ja tasaiset? • onko mahdollinen luiska riittävän loiva (vähemmän kuin 8 %)? • onko mahdollinen hissi riittävän tilava (leveys 1350 mm, syvyys 1400 mm, oviaukko 900 mm)? 		
<p>Onko esteetöntä wc:tä (istuimen edessä vapaa tila halkaisijaltaan 1500 mm, tilaa istuimen sivuilla; katso kriteerit esim. sivustolta www.esteeton.fi)</p>		
<p>Ovatko myös näyttämötilat, pukuhuoneet ja muut henkilökunnan tilat esteettömiä?</p>		
<p>Onko tarjolla sukupuolineutraaleja wc-tiloja sekä pukuhuoneita (mahdollistaa vammaiselle henkilölle vastakkaista sukupuolta olevan avustajan ja huomioi sukupuoli-identiteettien moninaisuuden)?</p>		
<p>Ovatko katsomon, wc-tilojen ja kahvion opasteet helposti havaittavissa ja ymmärrettävissä?</p>		
<p>Onko aula- ja lämpiötiloissa myös tukevia, korkeahkoja ja käsinojallisia istuimia yleisön käyttöön?</p>		
<p>Onko reitti katsomoon valaistu riittävän tehokkaasti ja etenkin portaat ja luiskat varustettu käsijohteilla (nk. kaiteilla)?</p>		

<p>Ovatko katsomon materiaalit ja värit valittu siten, että katsomon pinnan muutokset, kuten askelmat ja istuimet on helppo erottaa (eri materiaalit lattiaan ja istuimiin; väreissä riittävä kontrasti, askelmat merkitty kontrastiraidalla)?</p>		
<p>Onko pimennetyssä katsomossa valaistus, jonka avulla voi suunnistaa ulos tai omalle paikalleen?</p>		
<p>Onko valosuunnittelussa huomioitu näkemisen helppous ja näkövammaiset katsojat (mm.katsomon häikäisemistä ja vilkkuvia valoja pyritään välttämään)?</p>		
<p>Onko mahdolliseen viittomakielen tulkkiin kohdistettu riittävä valaistus?</p>		
<p>Onko heikkonäköisiä varten tarjolla lisävalaisinta esim. käsiohjelman lukemiseen?</p>		
<p>Onko tarjolla lainakiikareita?</p>		
<p>Onko lapsille tai lyhytkasvuisille tarjolla istuinkorokkeita?</p>		
<p>Onko katsomossa vaihtoehtoisia istuimia, jotka ovat muunneltavissa käsinojalliseksi tai käsinojattomiksi?</p>		
<p>Onko katsomossa siirrettäviä istuimia tulkille, avustajalle ja muille tarvitseville?</p>		
<p>Onko katsomoon tai sen osaan sekä näyttämöalueelle, lipunmyyntiin ja yleisötiloihin asennettu säännöllisesti huollettu induktiosilmukka tai vastaava kuulon apuväline, jota pidetään päällekytkettynä?</p>		
<p>Onko katsomo- ja näyttämötiloissa maadoitettu pistorasia (esim. sähköpyörätuolia tai hengityskonetta varten)?</p>		

E) Teatterielämyksen saavutettavuus

kyllä ei

<p>Järjestääkö teatteri säännöllisesti ainakin yhdestä näytelmästä per esityskausi:</p> <p>a) 1-2 kuvailutulkattua näytäntöä?</p> <p>b) 1-2 viittomakielelle tulkattua näytäntöä?</p> <p>c) 1-2 tekstitettyä näytäntöä (kielensisäinen tekstitys palvelee erityisesti kuulovammaisia henkilöitä sekä kieltä opettelevia henkilöitä)?</p>		
<p>Onko katsojaryhmälle mahdollista järjestää heidän valitsemaansa esitykseen joko teatterin tai asiakkaan kustantamana):</p> <p>a) kuvailutulkkaus?</p> <p>b) viittomakielinen tulkkaus?</p> <p>c) tekstitys?</p>		
<p>Tarjotaanko kuvailu- tai viittomakielen tulkille mahdollisuutta seurata harjoituksia ja esityksiä maksutta tulkkauksen valmistelemiseksi?</p>		
<p>Onko teatterin tiloista toteutettu näkövammaisia asiakkaita palveleva:</p> <p>a) sanakartta eli teatterin pohjakartan sanallinen kuvaus (sanakartta-äänitiedosto kannattaa sijoittaa ainakin teatterin verkkosivuille)?</p> <p>b) kohokartta eli teatterissa paikan päällä tunnusteltavissa oleva tilojen pohjakartta?</p>		
<p>Tarjotaanko kuvailutulkattujen esitysten yhteydessä esteettömässä muodossa olevaa ennakkomateriaalia (esim. käsiohjelma esteettömänä tekstitiedostona ja tarvittaessa lavastuksen, puvustuksen ja roolihahmojen yleisen olemuksen kuvailu äänitiedostona)?</p>		

Onko teatterin tarjonnan suunnittelussa mahdollista huomioida selkokieltä tarvitsevia asiakkaita (esim. selkokieliset juoniselostukset, selkokieli viestinnässä, yhteistyö selkokielen käyttäjien kanssa esitystuotannoissa)?		
Voidaanko ryhmille järjestää esitykseen perehdyttäviä työpajoja?		
Voidaanko esimerkiksi näkövammaisryhmille järjestää mahdollisuus tutustua etukäteen näytelmän lavastukseen ja puvustukseen tunnustelemalla?		
Tiedotetaanko tarjotuista palveluista sekä yleisesti että suoraan kohderyhmille (esim. tiedotus kuvailutulkatusta esityksestä sekä teatterin esitteissä ja verkkosivuilla että näkövammaisyhdistyksille)?		

F) Moninaisuuden huomioiminen

kyllä ei

Onko teatterin kaikkien ammattiryhmien palkkaamisessa moninaisuuden huomioiminen osa menettelytapoja?		
Onko vähemmistötaustaisen hakijan kohdalla mahdollista positiivinen erityiskohtelu työhönoton yhteydessä (esim. vaatimusten soveltaminen kielitaidon, koulutustaustan tai aiemman kokemuksen osalta)?		
Onko kaikilla taiteelliseen henkilökuntaan kuuluvilla yhdenvertaiset mahdollisuudet työssä kehittymiseen (esimerkiksi roolitus, ohjaustilanteet)?		

Kuunnellaanko kaikkien työryhmään kuuluvien näkemyksiä ohjelmistovalinnoista?		
Huomioidaanko esitystarjonnan suunnittelussa erityis- ja vähemmistöryhmien kokemuksia ja kiinnostuksen kohteita?		
Otetaanko käsikirjoitusten valitsemisessa ja työstämisessä huomioon moninaisuusnäkökulmia?		
Tehdäänkö aktiivisesti työtä sen eteen, että vältetään esitystarjonnassa ja -toteutuksissa esimerkiksi vähemmistöihin liittyvien ennakkoluulojen ja stereotyyppien vahvistamista?		

Lisätietoa

Yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi rakennusmääräysohjeista on saatavilla Invalidiliiton esteettömyssivuilta: www.invalidiliitto.fi/portal/esteeton.fi

Kulttuurin ja taiteen saavutettavuudesta lisätietoa tarjoaa Kulttuuria kaikille -palvelu
 Valtion taidemuseo/Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet Kehys
 Kaivokatu 2, FIN-00100 Helsinki
 rita.paqvalen(a)fng.fi
 +358 (0)40 674 3528
www.kulttuuriakaikille.info